

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14209/2023
08.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца–противтуженог адвоката АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Трајчевски, адвокат из ..., против туженог–противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Антун Кнези, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог–противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2797/22 од 12.01.2023. године, у седници већа одржаној 08.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија туженог–противтужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2797/22 од 12.01.2023. године у делу којим је тужени–противтужилац обавезан да тужиоцу–противтуженом исплати законску затезну камату на износ главног дуга од 357.000,00 динара за период од 26.11.2018. године до 31.12.2019. године и да му надокнади парничне трошкове у износу од 47.162,50 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, тако што се у том делу одбија жалба тужиоца–противтуженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Сомбору П 26/22 од 02.06.2022. године.

ОДБИЈА СЕ ревизија туженог – противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2797/22 од 12.01.2023. године у преосталом делу којим је преиначена првостепена пресуда и одбијен захтев туженог–противтужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог–противтужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сомбору П 26/22 од 02.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности. Ставом другим изреке, одбијен је предлог тужиоца од 26.11.2018. године за издавање привремене мере којом би се забранило Републици Србији, Министарству финансија, Пореској управи Београд да до правноснажног окончања овог спора исплати потраживање у износу од 34.270.981,46 динара привредном друштву „Копаоник Бета“ д.о.о. за спољну и унутрашњу трговину

и услуге Сомбор, а које потраживање „Копаоник Бета“ д.о.о. има према Републици Србији, Министарству финансија, Пореској управи Београд по основу извршења пресуде Основног суда у Суботици К 280/2016 од 13.06.2017. године, која је преиначена пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж 871/17 од 03.10.2017. године. Ставом трећим изреке, примарни тужбени захтев којим је тражено обавезивање туженог–противтужиоца да тужиоцу–противтуженом исплати 10.281.294,00 динара, са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате је одбијен. Ставом четвртим изреке, евентуални тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени–противтужилац да тужиоцу–противтуженом исплати 396.000,00 динара, са законском затезном каматом је одбијен. Ставом петим изреке, противтужбени захтев којим је тражено утврђење да је Уговор о накнади за рад адвоката, закључен 03.12.2017. године између тужиоца–противтуженог као пуномоћника и туженог–противтужиоца као властодавца ништав и не производи правно дејство, те утврђење да су опозвани адвокатска пуномоћ у предмету И.И. 6247/18 Првог основног суда у Београду дана 08.08.2018. године, овлашћење и налог од 15.05.2018. године и да од тада не производе правно дејство је одбијен. Ставом шестим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2797/22 од 12.01.2023. године, ставом првим изреке, жалба туженог–противтужиоца је одбијена, а жалба тужиоца–противтуженог делимично усвојена и првостепена пресуда преиначена, тако што је обавезан тужени–противтужилац да тужиоцу–противтуженом исплати 357.000,00 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе па до исплате, као и да му надокнади парничне трошкове у износу од 47.162,50 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је у преосталом побијаном, непреиначеном делу пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је првостепена пресуда преиначена, тужени–противтужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 197. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом, погрешне примене материјалног права и прекорачења тужбеног захтева учињеног у поступку пред другостепеним судом.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је Врховни суд испитао другостепену пресуду у побијаном делу у смислу одредбе члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Другостепени суд неправилном применом одредби члана 197. ЗПП није учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, пошто ова повреда није од таквог утицаја на законитост побијане пресуде који би налагао потребу да се пресуда укине у смислу одредби члана 407. став 2. тачке 3. и 5. и члана 415. став 1 ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, од значаја за побијани део пресуде, тужилац као адвокат је са туженим, законским заступником „Копаоник“ д.о.о. Сомбор,

као властодавцем, закључио уговор о адвокатском заступању, по коме је тужилац, за случај успеха у поступку за повраћај робе правног лица по пресуди кривичног суда Кж 871/17 од 03.10.2017. године, имао право на накнаду за заступање у висини 30 % од остварене вредности робе. Тужилац је на основу овог уговора, као пуномоћник пред судом покренуо 21.02.2018. године извршни поступак, у коме је утврђена противвредност одузете робе коју је тужена Република Србија у обавези да исплати од 34.270.981,40 динара. Тужени је пре окончања поступка извршења 08.08.2018. године опозвао пуномоћје, а тужилац је у наведеном извршном поступку до тог времена предузео радње заступања, за које му према Адвокатској тарифи припада укупна накнада од 357.000,00 динара. Правно лице које је тужени заступао у извршном поступку престало је да постоји по правном основу принудне ликвидације, а тужени је ангажовао другог пуномоћника и реализовао потраживање против Републике Србије за одузету робу у целости 16.09.2019. године.

Првостепени суд налази да је тужени пасивно легитимисан за обавезе из спорног уговора о адвокатском заступању по члану 548. Закона о привредним друштвима, по коме чланови брисаног друштва одговарају за обавезе друштва до висине вредности примљене имовине. Одлуку о неоснованости постављених примарног и евентуалног тужбеног захтева заснива на одредбама чланова 2. и 23. Закона о адвокатури, чланова 7. и 10. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, те чланова 89., 91., 92., 154. и 155. Закона о облигационим односима. Примарни тужбени захтев по оцени тог суда није основан из разлога што је тужени уговор о адвокатском заступању раскинуо, односно пуномоћје опозвао пре но што је реализовано потраживање према Републици Србији, а разлог за опозив је чињеница да тужени није био задовољан квалитетом адвокатске услуге. Евентуални тужбени захтев, постављен поднеском од 31.12.2019. године за исплату износа у висини обрачунате накнаде за заступање по Адвокатској тарифи, суд цени као неоснован из разлога што тужилац није доставио обрачун трошкова, а за случај да је то учинио по обрачуну, као веродостојној исправи, своје право је могао да остварује у извршном поступку, а не у овој парници.

Другостепени суд пресуду у побијаном делу заснива на становишту да по одредби члана 197. став 2. ЗПП постављени тужбени захтеви немају карактер примарног и евентуалног, пошто се по оба захтева тражи новчана исплата, а примарни и евентуални тужбени захтеви не могу бити идентични у погледу свог предмета. Међутим, са полазиштем на меродавно материјално право, на које се првостепени суд по становишту другостепеног суда правилно позвао, налази да је тужбени захтев основан до висине износа награде која тужиоцу припада за предузете радње заступања по Адвокатској тарифи. Тужиоцу признаје и законску затезну камату на износ главнице од дана подношења тужбе 26.11.2018. године до исплате. На основу одредби чланова 153. и 154. ЗПП, тужиоцу досуђује на име парничних трошкова износ који чине судске таксе и награда за заступање од стране пуномоћника адвоката у висини 3,5 % припадајуће награде према вредности предмета спора.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је делимично неправилно применио материјално право, као последицу погрешног становишта да постављени тужбени захтеви не стоје у односу примарног и евентуалног захтева.

Одредбом члана 192. став 1. ЗПП, прописано је да тужба мора да садржи одређени захтев у погледу главне ствари и споредних тражења, чињенице на којима

тузилац заснива захтев, доказе којима се утврђује ове чињенице, вредност предмета спора, као и друге податке које мора имати сваки поднесак (члан 98.).

Према члану 197. ЗПП у једној тужби тужилац може да истакне више захтева против истог туженог, ако су сви захтеви повезани истим чињеничним и правним основом (став 1.), а тужилац може два или више тужбених захтева у међусобној вези да истакне у једној тужби, и на начин да суд усвоји следећи од тих захтева, ако нађе да претходни захтев није основан (став 2.).

Чланом 199. ЗПП, прописано је да тужилац може до закључења главне расправе да преиначи тужбу (став 1.); после достављања тужбе туженом за преиначење тужбе потребан је пристапак туженог; суд ће дозволити преиначење и када се тужени томе противи ако сматра да би то било целисходно за коначно решење односа међу странкама и ако оцени да поступак по преиначеној тужби неће знатно да продужи трајање парнице; сматраће се да постоји пристапак туженог за преиначење тужбе ако се он упусти у расправљање о главној ствари по преиначеној тужби, а није се пре тога противио преиначењу (став 2.).

Одредбом члана 200. став 1. ЗПП, прописано је да је преиначење тужбе промена истоветности захтева, повећање постојећег или истицање другог захтева уз постојећи.

У конкретном случају тужилац је тужбом од 26.11.2018. године поставио захтев за исплату 10.281.294,00 динара са каматом од подношења тужбе, на подлози чињеница да је уговором о адвокатском заступању за заступање у извршном поступку предвиђена награда у висини од 30% вредности покретних ствари чији је повраћај наложен одлуком кривичног суда, а да је реализација уговора изостала због кривице туженог који је уговор једнострано раскинуо. Поднеском од 31.12.2019. године тужилац је извршио обрачун награде за заступање у наведеном извршном поступку по Адвокатској тарифи, те се изричито изјаснио да поставља евентуални тужбени захтев за исплату тако обрачунатог износа од 396.000,00 динара са законском затезном каматом, за случај да суд нађе да првобитно постављени тужбени захтев није основан.

Према одредби члана 4. став 1. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ бр. 121/2012), важеће у време закључења уговора о адвокатском заступању и на дан сачињења обрачуна, висина награде за рад адвоката одређује се тарифом којом се утврђује број поена за поједине радње адвоката, а одредбом члана 7. предвиђено је да у имовинскоправним предметима адвокат може у писменом облику са странком уговорити награду за рад у сразмери (проценту) са успехом у поступку, односно са успехом у правним радњама које ће за странку предузети, с тим да уговорени проценат не може бити већи од 30%. Тужилац је примарни тужбени захтев засновао на чињеницама да је тужени повредио уговорне одредбе закљученог уговора о адвокатском заступању, те да му припада исплата по овом уговору који је закључен према члану 7. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката. Евентуални тужбени захтев засновао је на чињеницама да је он у сваком случају заступао тужиоца у поступку извршења, те да за случај да суд прихвати да је тужени једнострано раскинуо уговор о адвокатском заступању и да нема основа за исплату по уговору, њему припада награда према обрачуну који је извршио 31.12.2019. године. Дакле, реч је о два тужбена захтева, која свој основ црпе у истом односу странака везаном за заступање туженог у поступку извршења, али се према наведеним материјалноправним одредбама у конкретном случају они међусобно

искључују, при чему је евентуални тужбени захтев постављен под условом да суд утврди да нема основа за усвајање примарног тужбеног захтева.

Другостепени суд је пресуду у побијаном делу донео у границама постављеног евентуалног тужбеног захтева, са полазиштем на чињенице које је утврдио у складу са наводима поднеска од 31.12.2019. године, те упориштем у материјалноправним одредбама члана 23. ставова 1, 4. и 5. Закона о адвокатури, по којима адвокат има право на награду и накнаду трошкова за свој рад, у складу са тарифом коју доноси Адвокатска комора Србије, при чему је дужан да клијенту изда обрачун награде и накнаде трошкова за извршене радње и издатке за трошкове.

Пошто се према члану 10. став 3. напед наведене Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката моменат сачињавања обрачуна између адвоката и странке има сматрати тренутком наплате трошкова и награде адвоката, по становишту Врховног суда другостепени суд је правилно обавезао туженог да тужиоцу исплати тражбину доспелу до закључења главне расправе (члан 343. став 1. ЗПП). Међутим, како је обрачун награде извршен поднеском од 31.12.2019. године, којим је постављен евентуални тужбени захтев, захтев за исплату законске затезне камате пре времена преиначења тужбе по одредби члана 324. став 2. Закона о облигационим односима није основан.

Имајући у виду садржину постављених тужбених захтева у току ове парнице и време постављања противтужбеног захтева, број предузетих парничних радњи, као и коначан успех странака у парници, Врховни суд на основу одредби чланова 165. став 2, 153. став 2. и 154. ЗПП, налази да тужиоцу, због незнатног успеха у парници не припадају парнични трошкови на терет туженог, због чега је другостепена пресуда у наведеном делу преиначена и потврђено решење о трошковима поступка у првостепеној пресуди. Одбијен је и захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, пошто је тужени са ревизијом постигао само делимичан успех и то у делу за споредно потраживање.

Из наведених разлога, на основу одредби чланова 416. став 1. и 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић